

Infoavond

PLAN KNAUTIABIJ

woensdag 18 maart

19.30 uur

Gemeenschapshuis Branst

**BOR
NEM**
NATUURLIJK

PLAN KNAUTIABIJ BRANST

Natuurproject 'natuur in je buurt'

Projectoproep Natuur in je Buurt

De projectoproep Natuur in je Buurt wil projecten ondersteunen die natuuroplossingen realiseren. Samen dragen we zo bij aan een duurzame en biodiverse Vlaamse natuur én aan welzijn, klimaatadaptatie of natuurbeleving. In 2024 ligt de nadruk op een van de belangrijkste hoekstenen van onze natuur: wilde bestuivers.

Aanvraag starten

Vlaanderen

AGENTSCHAP VOOR NATUUR & BOS

Goedkeuring project

Resultaten oproep 2024

Jaarlijks wordt de oproep gelanceerd. Ook in 2024 konden overheden, verenigingen en organisaties een project indienen. De nadruk lag op een van de belangrijkste hoekstenen van onze natuur: wilde bestuivers.

Er werden uiteindelijk 16 projecten geselecteerd over heel Vlaanderen (uit 56 inzendingen), die in totaal 890.000 euro financiële steun krijgen van het Agentschap voor Natuur en Bos. Hier ontdekt u ze allemaal.

Bornem - Gemeente Bornem - Bouwen aan een ecologisch netwerk voor wilde bijen in Branst - Plan Knautiabij

We bouwen aan een ecologisch netwerk voor wilde bijen van waardevolle bermen en groenpleintjes van de gemeente Bornem in de deelgemeente Branst. Daarbij staat de beemdkroon (knautia) met de knautiabij centraal als symbool en waardemeter. Die plant komt van nature voor in het projectgebied. De opmaak van een aangepast maaibeheerplan en de herinrichting van groene pleintjes vormen de basis.

Vlaanderen

AGENTSCHAP VOOR NATUUR & BOS

**BOR
NEM**
NATUURLIJK

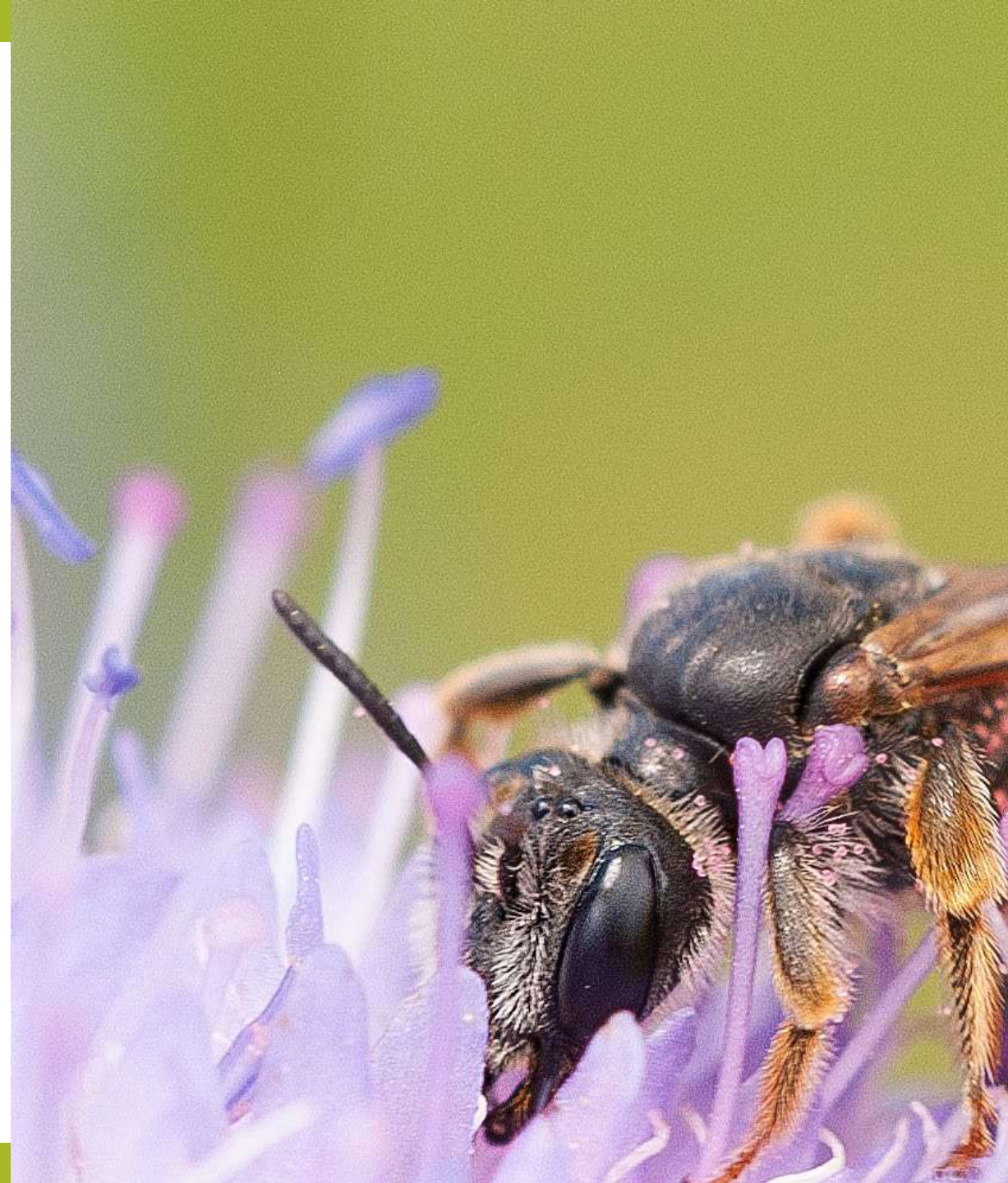
Een zeldzame bij kiest Branst als thuis

In Branst streek in 2023 een zeldzame bij neer:
de Knautiabeeh, een grote solitaire zandbij van
anderhalve centimeter.

De Knautiabij

Ze vliegt slechts enkele weken per jaar – van half mei tot half augustus – op zoek naar haar lievelingsbloem: de Beemdkroon (*Knautia arvensis*), een blauwviolette bloem die groeit op droge zandgrond. En laat Branst nu net zo'n plek zijn!

De Knautiabij is niet zomaar een bij. Ze leeft zonder bijenkorf en voedt haar larven ondergronds met het stuifmeel van minstens vijftig bloeiende Beemdkroonplanten per nest. Zonder die bloemen verdwijnt ze.

De Knautiabij

Om deze bijzondere soort te helpen, lanceren wij het Plan Knautiabij. Want als het goed gaat met de bij, gaat het goed met de natuur – en dus met ons allemaal.

De gemeente Bornem werkt hiervoor samen met Natuurpunt en het Agentschap voor Natuur en Bos.

Wij willen hierbij de buurtbewoners en ook de lokale organisaties/verenigingen waaronder De Steiger, de school Appelboom en de Chiro betrekken.

In de woonwijk Vinkenlaan/Kraanbroekweg/
Kuytekopstraat willen we de bermen herstellen,
bloemenweides inzaaien en het maaibeheer aanpassen
zodat bijenplanten kunnen bloeien.

Centraal in het project staat het plein aan de Buizerdlaan, dat uitgroeit tot een groene ontmoetingsplek met een heuse bijenburcht.

Inrichten van het plein in de Buizerdlaan

Ontharden en inzaaien van een bloemenweide

Aanplanten bijenvriendelijke bloembollen, struiken en bomen

Bouwen van een bijenburcht in samenwerking met de school, buurtbewoners, natuur- en jeugdverenigingen
Plaatsen van picknicktafel en een lange zitbank

Aangepast (sinus)maaibeheer in samenwerking met De Steiger

Een educatieve werking opstarten samen met de Natuurgidsen Klein-Brabant

De petanquebaan als ontmoetingsplaats voor de buurt heropwaarderen

Ontharden

Bouwen van een bijenburcht

Geen huis, geen bij

Dit is een Bijenburcht

Wist je dat 70% van de **wilde bijensoorten** hun nest maken in de grond? De grote groep van **zandbijen** kiest bewust zanderige bodems om **ondergronds** hun nest te bouwen. Ze maken tunnels met verschillende kamertjes tot wel 80 cm diep. Ze verzamelen daar stuifmeel en leggen er een eitje op. Het stuifmeel dient als voedsel voor de larve die het volgende jaar als nieuwe bij tevoorschijn komt.

Bouw zelf een bijenburcht

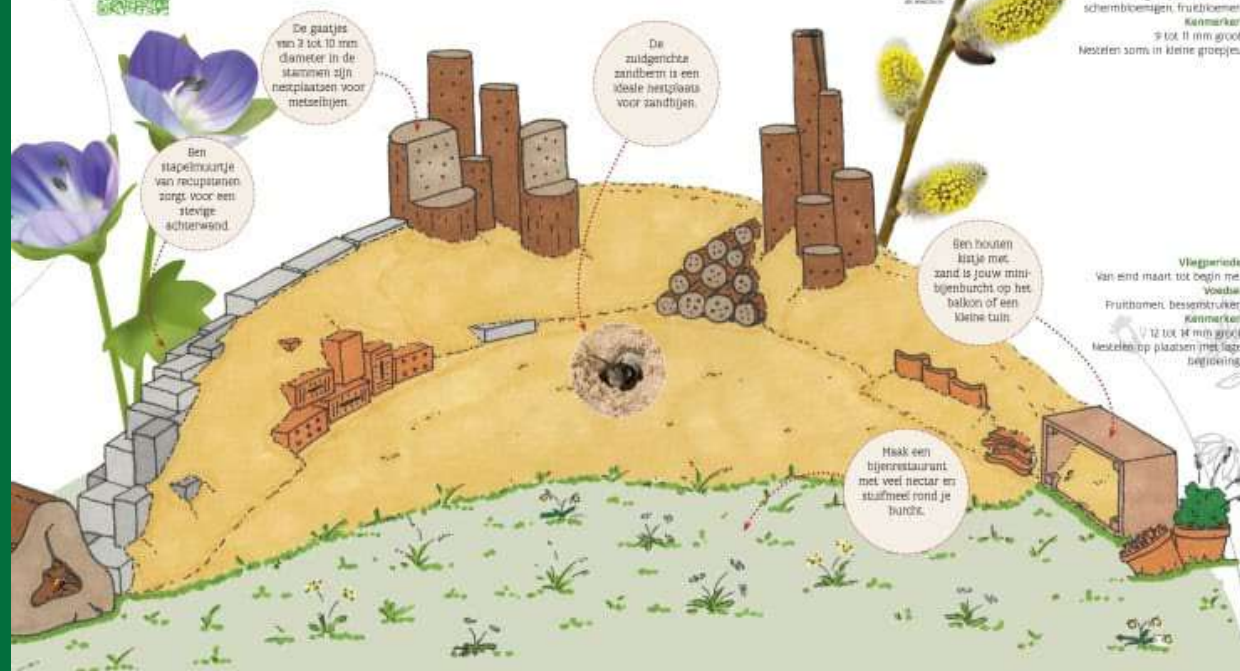
Wil je ook een bijenburcht? Dat kan gemakkelijk en hoeft ook niet groot te zijn. Een plaats in de zon op een hoger gelegen deel in de tuin is ideaal.

De bouwtips vind je hier.

Tips

- Bouw je bijenburcht zuidgericht.
- Hou de zanderige grond open.
- Kies een hoger gelegen plaats zodat je burcht altijd droog blijft.

**WEEK
VAN
DE BIJ**
EERSTE WEEK
JUNI

Bezoekers van de bijenburcht

GRUIZE EAHOBBIJ

Vliegperiode
Van maart tot mei
Voedsel
Wigen
Kenmerken
Eten enkel stuifmeel van wigen.
Nesten tot 50 cm diep.

BLOEDGATJE

Vliegperiode
Van maart tot mei
Voedsel
Wigen, paardenbloem, schermbloemigen, fruitbloemen
Kenmerken
3 tot 11 mm groot
Nesten soms in kleine groepjes.

AVIJ

Vliegperiode
Van half maart tot half juni
Voedsel
Alkalis gele bloemen
Kenmerken
Lijkt goed op de grijze zandbij.
Graaft het nest 20 cm diep met 2 tot 3 zanddeelen, soms honderden nesten bij elkaar.

VOELIJ

Vliegperiode
Van eind maart tot begin mei
Voedsel
Fruitbomen, bossemitruiken
Kenmerken
12 tot 14 mm groot
Nesten op plaatsen met lage begroeiing.

Sinusmaaien

Aangepast maaibeheer bermen

langs de fietspaden in Branst

Beheer van de waardevolle bermen langs zandwegen

Insecten-
vriendelijk
beheer van de
graslanden in
natuurgebied
Kraaienbroek

Aanleggen van fauna-akkers in het natuur- gebied Kraaienbroek

**BOR
NEM**
NATUURLIJK

Om dit te kunnen realiseren,
zoeken we vrijwilligers.
Scan deze QR-code of geef na de
presentatie je naam door.

**BOR
NEM**
NATUURLIJK

Branst, een belangrijk
gebied voor wilde
bestuivers

Een duizendtal
grijze zandbijen
zoemen elk jaar
in maart op de
schrale
graslanden in
het natuurgebied
Kraaienbroek

Bescherm de bijen

Bescherm de natuur

Bijen zijn van cruciaal belang voor de mens. De land- en tuinbouw zijn voor een belangrijk deel aangewezen op natuurlijke bestuiving.

Daarnaast zijn bijen belangrijk voor de voortplanting van inheemse planten, daardoor dragen ze bij aan de biodiversiteit.

CONCRETE ACTIES DIE JE ZELF KUNT ONDERNEMEN

Voedselaanbod (bloemen):

Zaai of plant inheemse bloemen, planten en struiken.

Kies voor bloemen met één rij bloemblaadjes, omdat deze meer stuifmeel en nectar bevatten.

Zorg voor bloei van het vroege voorjaar tot de late herfst (bijv. wilg, lavendel, kattenkruid, droopplant).

Laat 'onkruid' zoals paardenbloemen en klaver staan.

CONCRETE ACTIES DIE JE ZELF KUNT ONDERNEMEN

Nestgelegenheid (huisvesting):

Kale grond: Veel wilde bijen nestelen in de grond. Laat zonnige, onbedekte stukjes zand of leemgrond liggen.

Bijenhotel: Hang een bijenhotel op een zonnige, droge plek (gericht op het zuiden/zuidoosten).

Dood hout en stengels: Laat dode takken en oude holle stengels van planten liggen. Hier kruipen bijen in.

CONCRETE ACTIES DIE JE ZELF KUNT ONDERNEMEN

Onderhoud & tuinierstips

Gebruik absoluut geen pesticiden of chemische bestrijdingsmiddelen.

Maai je gazon minder vaak of creëer een bloemenweide.

Plaats een ondiepe schaal met water en wat steentjes (om te drinken).

CONCRETE ACTIES DIE JE ZELF KUNT ONDERNEMEN

Balkon & terras

Plaats bloempotten of een bloembak met bijvriendelijke planten.

Door deze maatregelen te nemen, creëer je een veilige en voedselrijke omgeving voor wilde bijen in je eigen tuin of op je balkon.

**BOR
NEM**
NATUURLIJK

Zijn wilde bijen gevaarlijk?

Zijn wilde bijen gevaarlijk?

Wilde bijen kunnen in theorie steken, maar doen dit vrijwel nooit omdat ze niet agressief zijn en geen nest hoeven te verdedigen.

Hun angel is bij de meeste soorten te zwak of te kort om door de menselijke huid te dringen. Ze steken alleen in uiterste nood, bijvoorbeeld als ze bekneld raken.

Zijn wilde bijen gevaarlijk?

Wilde bijen kunnen in theorie steken, maar doen dit vrijwel nooit omdat ze niet agressief zijn en geen nest hoeven te verdedigen.

Hun angel is bij de meeste soorten te zwak of te kort om door de menselijke huid te dringen. Ze steken alleen in uiterste nood, bijvoorbeeld als ze bekneld raken.

Belangrijke punten over wilde bijen en steken:

Alleen vrouwtjeshommel en -bijen hebben een angel; mannetjes niet.

Solitaire bijen: de meeste soorten zijn onschadelijk en krijgen hun angel niet door de huid.

Wil je meer te weten komen over wilde bijen?

Bijenplan Klein-Brabant – actieplan 'Red de bij'

Website 'Red de bij': <https://www.ivkb.be/reddebij/>

<https://www.natuurpunt.be/publicaties/bijenplan-klein-brabant>

Werkgroep Wilde bijen Natuurpunt:
<https://aculea.be/>

**BOR
NEM**
NATUURLIJK

UITNODIGING OPENING BIJENBURCHT

Plein – Buizerdlaan
Zaterdag 13 juni
14 – 16 uur

Met leuke bijenactiviteiten voor kinderen en volwassenen
begeleid door onze natuurgidsen Klein-Brabant.

CONTACTGEGEVENS

Graag meer informatie?

Paul Segers – Natuurpunt Klein-Brabant
segerspol@hotmail.com
gsm 0470/50.45.97

Hans Vermijlen – dienst patrimonium Bornem
patrimonium@bornem.be

Zijn er nog vragen
of suggesties?

